

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Dalilou Marečkovou v právní věci žalobců: **a) J. T., nar. x a b) A. T., nar. x**, oba státní příslušnost Ukrajina, bytem x, právně zastoupeni JUDr. Annou Doležalovou, MBA, advokátkou se sídlem Jablonského 604, 326 00 Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**, pošt. schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, o žalobách proti rozhodnutím žalovaného ze dne 27. 8. 2013, č. j. OAM-248/ZA-06-K01-R2-2010 a ze dne 27. 8. 2013, č. j. OAM-247/ZA-06-K01-R2-2012,

t a k t o :

- I.** Rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 8. 2013, č. j. OAM-248/ZA-06-K01-R2-2012, jakož i rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 8. 2013, č. j. OAM – 247/ZA-06-K01-R2-2012 **se z r u š u j í** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II.** Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Soudem ustanovené zástupkyni žalobců **JUDr. Anně Doležalové, MBA, advokátce, se p ř i z n á v á** odměna ve výši 25 020,-Kč. Odměna jí bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Praze do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í

Žalobci se žalobami ze dne 26. 9. 2013 domáhali zrušení rozhodnutí označených v záhlaví tohoto rozsudku, kterými žalovaný rozhodl, že žalobcům ad a) a ad b) mezinárodní ochrana podle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

Žalobci namítali, že splňují podmínky pro udělení azylu podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu, jelikož jsou oběťmi domácího násilí ze strany svého otce a ukrajinské orgány jim nebyly schopny poskytnout patřičnou ochranu. Uvedli, že dokumenty o situaci na Ukrajině, citované žalovaným, nesvědčí o efektivní pomoci tamních orgánů obětem domácího násilí. Naopak z nich vyplývá, že domácí násilí je na Ukrajině tradičně považováno za „rodinnou záležitost“ a skutečné pomoci se obětem nedostává. Žalobci rovněž nesouhlasili se závěrem žalovaného, že nevyužili dostatečně možností ochrany ve své vlasti, v této souvislosti uvedli, že se obrátili jak na školu, tak na dětskou milici, nicméně jediným výsledkem byl pouze dopis, jímž byl jejich otec vyzván k lepšímu chování, což bylo opatření zcela nedostatečné. Žalobci rovněž uvedli, že z výše uvedených důvodů mají za to, že splňují i podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle ust. § 14a zákona o azylu. Dále polemizovali rovněž s hodnocením žalovaného, pokud jde o otázku tzv. humanitárního azylu podle ust. § 14 zákona o azylu. Z výše uvedených důvodů navrhli zrušení napadených rozhodnutí žalovaného.

Žalovaný v písemném vyjádření k žalobě uvedl, že zjistil skutečný stav věci a zabýval se všemi okolnostmi, které žalobci v průběhu správního řízení sdělili. Opatřil si rovněž potřebné podklady pro vydání rozhodnutí a tyto podklady považuje za zcela dostatečné. Žalobci však v průběhu správního řízení neuváděli skutečnosti, na základě kterých by jim mohla být určitá forma mezinárodní ochrany udělena. Pokud se jedná o domácí násilí (konkrétně o obtěžování žalobců ve formě napadání a verbálních útoků ze strany jejich otce), jedná se o typický příklad potíží způsobených soukromými osobami, který zpravidla nepostačuje k udělení některé z forem mezinárodní ochrany. V případě, že by si žalobci potřebovali na Ukrajině vyřídit potřebné doklady, mají možnost žít u své tety nebo si zajistit bydlení mimo místo bydliště, kde žije otec. Skutečnost, že problémy s domácím násilím se na Ukrajině řeší, potvrzuje podle žalovaného rovněž rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 9 Azs 49/2007. Žalovaný dodal, že matka žalobců nevyužila v zemi původu všech možností, aby se domohla ochrany svých práv, přičemž právě ukrajinský ombudsman řeší protiprávní postupy státních úředníků nebo organizací, což vyplývá z přiložených písemných materiálů. Žalovaný nesouhlasil s tvrzením, že by na Ukrajině byla pomoc obětem domácího násilí nedostatečná či neefektivní. V této souvislosti dodal, že v roce 2009 ukrajinská policie udělila 66.500 výstrah a 4.800 soudních ochranných zákazů, v 85.700 případech byly uděleny násilníkům pokuty, z nichž bylo 84.500 za domácí násilí a 1.200 za nedodržení ochranného zákazu. Na Ukrajině působí také střediska poskytující sociálně-psychologickou podporu (Zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv na Ukrajině ze dne 11. 3. 2010). Stát je tedy v rámci svých možností schopen a ochoten poskytnout konkrétní ochranu osobám ohroženým tímto negativním společenským jevem. S ohledem na uvedené skutečnosti podle žalovaného není napadené rozhodnutí v rozporu se zásadou proporcionality, nepředstavuje ani nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života žalobců, a proto navrhl zamítnutí žaloby.

V replice k vyjádření žalovaného žalobci zopakovali, že žalovaný nedokázal vyvrátit jejich argumentaci o neefektivitě pomoci obětem domácího násilí na Ukrajině. Upozornili rovněž na skutečnost, že pokud žalovaný uvedl čísla udělených soudních ochranných zákazů, pak nelze přehlédnout, že např. v České republice bylo v roce 2011 ze společného obydlí vykázáno 1.430 osob. Podle žalobců se velká část obětí domácího násilí na Ukrajině pomoci nedočká, navíc tamní zákon o prevenci domácího násilí obsahuje i ustanovení, které umožňují perzekvovat oběť.

Usnesením ze dne 2. 7. 2015, č. j. 49 Az 67/2013-67 spojil soud řízení o obou žalobách ke společnému řízení, které je vedeno pod sp. zn. 49 Az 67/2013.

Při soudním jednání účastníci setrvali na svých stanoviscích. Zástupce žalobců v závěrečném přednesu konstatoval, že ze všech materiálů, které jsou součástí správního spisu je zřejmé, že ochrana žalobců v zemi původu nebyla taková, jak se domnívá, žalovaný v napadených rozhodnutích a v plném rozsahu odkázal na jednotlivé žalobní body.

Pověřený pracovník žalovaného označil žalobní návrh jako nedůvodný a dodal, že na Ukrajině je ochrana před domácím násilím zcela standardní (jako v zemi EU), a že přihlédl k věku žalobců, kteří v době podání nebyli zletilí. Podle jeho názoru nebyly naplněny zákonné předpoklady pro uznání žalobních důvodů, a proto navrhl, aby soud žaloby jako nedůvodné zamítl. Práva na náhradu nákladů řízení se výslovně vzdává.

Ze správních spisů obou žalobců (a rovněž z výpovědí jejich matky, rekapitulované zdejším soudem ve věci sp. zn. 46 Az 7/2011) vyplynuly následující skutečnosti:

Žalobce ad b) podal žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 1. 7. 2010 a uvedl v ní, že vlast opustil 1. 11. 2008, protože chtěl co nejdále od svého otce. Když jeho matka žila s otcem, tak ji moc bil a bil také obě děti. Když maminka odjela do České republiky, chtěl také odjet pryč, když to otec zjistil, choval se k nim ještě hůř. Sestru dokonce někdy bil ještě více, než jej, ale jeho zase hodně ponižoval. Jednou otec zjistil, že sestra telefonuje s matkou, vytrhl jí sluchátko a chtěl ji zavřít do sklepa. On se jí zastal, otec ho velmi silně udeřil, až ztratil vědomí. Od té doby má na hlavě bouli. Vzpamatoval se, až když ho otec polil vodou. Žalobce ad b) nemohl sestře pomoci. Otec ji zavřel do sklepa. Sestra tam křičela, protože se bojí pavouků. Žalobce ad b) se zavřel do místnosti, kde brečel. Jindy po něm otec hodil 10kg činku. Házel po něm všechno, co mu přišlo pod ruku. Když odešli k tetě, hned je hledal, měl strach, aby se neviděli s matkou a neodjeli. Otec je nechtěl nikam pouštět a také ve škole řekl učitelům, aby je nikam nepouštěli. Vždy po vyučování si pro ně ke škole přišel. Choval se k nim pěkně, jen když měli narozeniny, v ten den dostávali peníze od matky a ty mu museli vždy předat. Maminka jim ještě posílala peníze, aby otec nevěděl a za ty si kupovali jídlo. Otec je nechával zamčené doma a odcházel k přátelům, hodně pil. Také prodával trávu a okrádal staré lidi, měl divné přátele. Když za nimi přijela matka na několik dní, hrozně sprostě se k ní choval. Matka jim vždy přivezla jídlo, otec to vyhodil. Jednou žalobci ad b) přivezla notebook, otec s ním v její přítomnosti mrštil o zeď. Peníze museli před ním schovávat, když je našel, sebral jim je a odešel pít. Potom si našel přítelkyni, ta byla vždy proti nim a před otcem je pomlouvala. Křičela na ně a říkala, že jestli něco řeknou, zabije je. Myslí si, že kdyby jim matka neposílala peníze, otec by je i zabil. Žalobce ad b) má rád zvířata; měl kočky, ale otec jim schválně ubližoval, měl psa, ale otec ho nechal otrávit. Otec podváděl nejen matku, ale i svou přítelkyni. Měl takové výbuchy vzteku, že jednou rozbil i televizi. Řekl, že J. pustí, když matka za něj zaplatí dluhy asi za dva roky. Řekl, že pustí i žalobce ad b), když mu matka přepíše dům. Matka to udělala, ale otec je přesto nepustil. Chtěl po ní peníze na auto, že je za to pustí, ale peníze už mu nedala. Maminka jim tajně zavolala, aby odešli k tetě L., že si pro ně přijede, tam už maminka čekala s doklady. Utíkali s ní na nádraží, odjížděli jenom v tom, co měli. Když vlak někde zastavil, hrozně se báli, že tam na ně otec čeká. Odjeli vlakem do Kyjeva a autobusem do České republiky. V České republice se žalobci ad b) moc líbí, je tady klid a je daleko od otce. V případě návratu do vlasti se bojí, že je otec najde a zabije. Dne 23. 7. 2010 byl se žalobcem proveden pohovor za účelem spolehlivého zjištění podkladů pro vydání rozhodnutí. V pohovoru uvedl, že neví, na základě jakého povolení v České republice pobýval. O azyl požádali proto, že sestra končila platnost pasu, jestli to bylo možné vyřešit jinak, nevěděl. O odjezdu z vlasti rozhodla matka, otec byl stále horší, choval se k nim strašně, hlavně když matka odejela za prací do České republiky a otec je měl na starosti. Žalobce ad b) upřesnil, že když řekl, že jim otec ničil život,

myslel tím to, že stále více pil, také se strašně choval, byl vzteklý, vztek si vybíjel na dětech, mlátil je. Speciálně sestru zavíral do sklepa, protože se bojí pavouků a tam jich bylo hodně. Myslí si, že se vztekal proto, že věděl, že se matka už k němu nechce vrátit, a že i je chce vzít do České republiky. Matce je prodával, jednoho po druhém, myslel si, že matka na ně bude platit alimenty. Žalobce ad b) nikomu o chování otce neříkal, protože se otec s každým znal, hlavně na milici, všichni otce znali a nechtěli s ním mít nic společného. Ví, že matka za něj musela otci přenechat dům. Dá se říct, že matka si koupila jeho souhlas s jejich vycestováním. V doplňujícím pohovoru žalobce ad b) uvedl, že z Ukrajiny odejel proto, že měli velmi špatného otce, který je terorizoval, bil je, nutil je prodávat trávu, hodně pil a bil mámu. Nikdo se ho, pokud jde o trávu, neodvážil udát, protože se ho všichni báli. Důvodem, proč požádal o mezinárodní ochranu, byla skutečnost, že se nechce vracet na Ukrajinu, aby se neopakovaly ty špatné věci, které jim otec prováděl. Matka nejdříve odjela kvůli práci, potom si je vzala k sobě. Kdyby se vrátil, otec by ho hledal, protože jediným zdrojem jeho obživy byly peníze, které dostával díky tomu, že byli s ním. Už ani nechodil do práce, žil z peněz, které jim posílala máma. I kdyby odjeli do jiného města, otec by je našel a začalo by to znovu.

Žalobkyně ad a) za přítomnosti zákonné zástupkyně, své matky, podala žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 1. 7. 2010 a uvedla v ní, že vlast opustila dne 1. 11. 2008, protože následovala svou matku. K odchodu měla stejné důvody jako její bratr, tatínek jí vždy více ubližoval a myslí si, že proto také začal konflikt mezi rodiči. Po té, co otce přistihla s jinou ženou v garáži a řekla to matce, tak ji ještě více nenáviděl. Když jí bylo pět let, začal pít a bil matku i děti. Když matka odešla do České republiky, tak s ní hodně komunikovala, žalobkyně ad a) chtěla za matkou, což otce ještě více popouzelo. Z vězení měl divné přátele, kouřili trávu, tu otec pěstoval i prodával. Chtěl po žalobkyni ad b), aby drogu rozvážela, ale odmítla to. Otec jí proto vyhrožoval, bránil jí v návštěvách babičky a v telefonování. Byla ve špatném psychickém stavu, otec ji opakovaně škrtil. Asi půl roku před odjezdem z Ukrajiny se pokusila podřezat si žíly, otec jí v tom včas zabránil. Bratr se jí pokoušel bránit, ale otec ho zbil do bezvědomí. Žalobkyni ad a) zavřel do sklepa přesto, že věděl, jak se bojí pavouků. Všechno řekla tetě a spolu s babičkou to šli oznámit na policii. Otec ji potom zbil, protože policie mu napsala dopis, podle něhož měl změnit své chování. Tetě policie zakázala neteř schovávat. Žalobkyně ad a) měla po těle modřiny, o jejích problémech věděla celá škola. Maminka pro ně přijela, odjeli autobusem bez vědomí otce. O mezinárodní ochranu žádá proto, že nechce zpět na Ukrajinu, protože si myslí, že by ji tam otec zabil. Měla by si na Ukrajině vyřídit občanský průkaz, ale bojí se tam vrátit. Otec nic nemá, a proto nemá co ztratit. Chtěla by v České republice vystudovat, cítí se zde dobře, nikdo jí neubližuje, přítel matky se k nim pěkně chová. Dne 23. 7. 2010 byl se žalobkyní proveden pohovor za účelem zjištění podkladů pro rozhodnutí. V pohovoru žalobkyně ad a) potvrdila, že odešla z Ukrajiny v roce 2008. Otec ji doma bil, její matku nenáviděl a mlátil i ji. Bratra bil také, ale ne tolik, toho spíše šikanoval a ponižoval. Jednou ji otec zavřel do sklepa a zapomněl na ni, byla tam dvě hodiny. Když ji potom pustil, utekla k babičce a tetě. Babička s ní šla na milici, tam všechno sepsali, ale nic se nestalo. Otce všichni znali a všude měl známé. Jenom mu řekli, aby své děti vychovával jinak. Matka o jejích potížích s otcem nejdříve nevěděla, když přijela, postupně se vše dověděla. Žalobkyně ad a) to nemohla matce říct dřív, když s ní telefonovala, protože otec poslouchal. Jednou ji slyšel, že si matce stěžuje, že ji otec bije a potom ji zbil ještě víc. Ve škole o tom nechtěla mluvit, protože otec všude říkal, že je matka opustila, jak je špatná a že jim neposílá peníze. Otec jim však nikdy žádné peníze nedal, všechny peníze, co měli, jim posílala matka. Otec jim nedával ani na jídlo, jedli u tety. Matka za nimi jezdila asi jednou za půl roku, o problémech s otcem jí říkala, ale ne všechno. Kupovala si prášky na nervy, přemýšlela o tom, že si podřeže žíly. Matka se snažila problémy s otcem řešit, najala advokátku, byly i na dětské milici, ale mnoho se nevyřešilo. Poté, co otec dostal dopis od dětské milice, na čas se jeho chování změnilo, přestal ji bít a zavírat do sklepa. Všechno řešil jen křikem, začal jí ale vyhrožovat, že jestli bude hysterická, nechá ji zavřít do ústavu, kde ji

budou znásilňovat a dělat další nechutnosti. Byla z toho na nervy, pořád se trásla, ale brzy to bylo stejné jako dřív. V dalším doplňujícím pohovoru žalobkyně ad a) uvedla, že matka po rozvodu s otcem koupila dům, na jehož opravu si vzala půjčku, a aby ji mohla splatit, odjela do České republiky pracovat. Posílala otcovi nejprve všechny peníze, aby splácel půjčku a staral se o děti, otec jim však nic nekoupil. Proto matka začala posílat peníze pro děti tetě. Když si toho otec všimnul, přestal jim dávat peníze i na jídlo. Asi půl roku po matčině odjezdu začal znovu pít, byl agresivní a bil je. Když třeba něco uvařila, vylil to na zem a tvrdil, že za všechno může matka. Často za ním chodili kamarádi, popíjeli alkohol a kouřili marihuanu. Jednou, když byl opilý, jí řekl, že musí zatelefonovat matce a říct jí, že ji nemá ráda, nenávidí ji a ať za nimi nejedí. Ona to odmítla, protože matku miluje. Otec ji kvůli tomu zfackoval, a protože má velkou sílu, narážela hlavou o zeď, když přestal, řekl jí, že když to neudělá, zavře ji do sklepa, čímž se snažil nahnat jí strach. Potom přišel bratr a snažil se jí zastat, otec ho uhodil, bratr spadl na záda, praštil se do hlavy a upadl do bezvědomí. Potom ji otec bosou odvedl do sklepa. Otec stál za dveřmi a ptal se jí, jestli matce zavolá to, co po ní požaduje. Asi za hodinu ji pustil a odešel. Utekla k tetě a potom k babičce. Mezitím ji otec hledal a vyhrožoval příbuzným, že jestli se nevrátí, budou mít problémy. On má známé, kteří vymáhají dluhy a také mlátí lidi na objednávku. Když byla žalobkyně ad a) malá, tak viděla, jak otec mlátí lidi a některé dokonce topil v sudu. Druhý den šla s tetou na dětskou policii, mělo to být důvěrné, ale otec se všechno dověděl. Otec jí i bratrovi potom zakázal vycházet s domova, jediné kontakty měli, když telefonovali matce od tety, ale tam je pouštěl otec málo. Když mu matka řekla, že chce mít děti u sebe, řekl jí, že pokud je chce, musí na něj přepsat dům. Pak se k nim choval ještě hůř a říkal, že teď má dům a děti matka nedostane. Žalobkyně ad a) byla tak nervózní, že když viděla otce, brečela a trásla se. Jednou, když došlo k hádce, řekl otec, že ji spíš zabije, než aby jí dovolil odjet s matkou. Řekla si, že nemá smysl žít a pokusila si nožem podřezat žíly. Nakonec pro ně matka vyřídila vízum, přiletěla pro ně a odvezla je. Až když překročili hranice Ukrajiny, žalobkyně uvěřila, že to má za sebou, a že už je otec nebude obtěžovat.

Matka žalobců podala žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 1. 7. 2010 a uvedla v ní, že vlast opustila dne 19. 10. 2006, protože tam měla velké dluhy, které jí vznikly proto, že si půjčila peníze na opravu domu. V České republice si na splacení dluhu chtěla vydělat peníze. Také měla rodinné problémy, protože se rozváděla s manželem. Chtěla, aby děti žily v klidu, protože na Ukrajině nebo v Rusku by ji manžel nenechal na pokoji. Manžel ji donutil, aby dům, který si pořídila z peněz po rozvodu, vyměnila za syna. Soud rozhodl, že syn bude žít s otcem, i když chtěla, aby byl svěřen její sestře. Dluhy za dům i vycestování splatila, ale manžel ji vydíral a chtěl peníze např. za návštěvy dětí. Žádost o udělení mezinárodní ochrany podala proto, že dětem skončila platnost pasů. Poslala je s plnou mocí k vyřízení sestře, ale úřady je bez jejich přítomnosti odmítly vyřídit. Dověděla se, že nejprve musí děti vyřídit osobně občanské průkazy, což by trvalo asi dva měsíce. Bojí se svého manžela a je přesvědčena, že proto nemůže jet na Ukrajinu. On má dluhy a je taky přesvědčen, že ho oklamala. V případě návratu na Ukrajinu se obává manžela, který má podle jejího povědomí styky s podsvětím. Špatně se staral o děti a bil je. Když je přivezla do České republiky, byly v hrozném stavu. Ještě tady si schovávaly jídlo ve strachu, že o něj přijdou. Syn dokonce kouřil „trávu“, v noci se budil a křičel. Syn má problémy s hlavou, navštívil i psychiatra, jeho potíže jsou důsledkem otcova bití, protože před ním bránil svou sestru. Původně odjela z Ukrajiny ve snaze vydělat peníze na splacení dluhu. Posílala manželovi peníze, ale o děti se dobře nestaral. Bývalý manžel nevěděl, že pro děti vyřídila víza a odvezla je. Chtěla by s nimi zůstat v České republice a žít beze strachu o jejich život. Na Ukrajině měla dům, ale manžel jej chtěl za souhlas s výjezdem syna, proto mu ho přenechala. Na Ukrajinu se vracela jednou, dvakrát ročně, někdy jen na otočku, protože manžel požadoval za styk s dětmi vysoké sumy peněz. Nyní už nemá důvod se tam vracet. Na Ukrajině žili pět let normálně, měli dům a dvě děti. Potom se ale začal manžel toulat a pít, přežili dalších pět let, ale pak už to nešlo. Dělal

dluhy, proto navrhla, že odjede a vydělá na ně a budou zase normálně žít, to vše za podmínky, že se bude léčit. Odjela na smlouvu s firmou a pracovala jako jeřábnice, jenže se dověděla, že dluhy neplatí a naopak dělá další. Proto se rozhodla, že bude peníze posílat sestře a ona dluhy bude platit. Když se to manžel dověděl, zuřil a odnášely to děti. Později se od sestry dověděla, že manžel začal užívat drogy. Děti nemohla přivést hned, protože smlouvu měla na tři roky. Na malém městě manžela každý znal a nikdo s ním nechtěl mít nic společného. Rozvedla se s manželem v roce 2002, žila pak s dětmi ve svém domě. Manžel o děti nestál, žil v té době s milenkou. Později přišel, aby s nimi mohl bydlet, třeba jako podnájemník, souhlasila s tím, protože v té době pracoval a nosil domů peníze, sama by děti neuzivila. On přicházel, kdy chtěl, ale když přišel, stálo to za to. Jednou přinesl peníze, jindy zase odnesl z bytu všechno, včetně lednice. Ještě v době, kdy byla na Ukrajině, řešila problémy s ním několikrát se státními orgány, ale jen zpočátku. Když se to manžel dověděl, zmlátil ji. Jednou ji zmlátil tak, že ležela na ARO. Když se obrátila na milici, sice ji vyslechli, všechno zapsali, ale tím to skončilo. Zjistila, že se k němu chovali jako ke starému známému. Když viděla, že to k ničemu nevede, přestala tam chodit. Po rozvodu se zase obracela na milici, ale řekli jí, že oni rodinné záležitosti neřeší. Vždycky jí vyhrožoval, že ať odjede, kam chce, vždycky ji najde. Jednou vzala děti k matce, přijel a děti odvezl na neznámé místo. Vyhrožoval jí, že pokud bude chtít dům prodat, zapálí ho. Byl už natolik mimo, že se bála, že to udělá. Jednou se obrátila na jakýsi orgán pro matky s dětmi v D., tam ho zkoumali a zjistili, že je úplně normální, nepovažovali ho za alkoholika, protože nikde nebyla zmínka, že by se léčil. Celá záležitost se nijak nevyřešila, dokonce ji označili za hysterku. Jednou se stalo, že manžel polil v domě všechno benzínem a hrozil, že všechno zapálí. Musela ho prosit na kolenou, aby to nedělal, žádní svědci ale nebyli, vše se odehrávalo v domě. Chtěla děti nechat v péči sestry nebo matky, proběhla asi dvě jednání soudu, ale nic se nevyřešilo. Chtěli, aby se soudu osobně zúčastnila, ale firma, se kterou měla kontrakt, ji nepustila. Soud nevyřešil vůbec nic, protože proti návrhu její advokátky dal manžel vždy protinávrh, dal návrh na to, aby byla zbavena mateřských práv a v jednom podání dokonce napsal, že odjela do zahraničí do bordelu a soud to vzal v potaz spíš než její tvrzení. Z domu prakticky utekli v den, kdy dostali vízum. Bez prodloužení platnosti pasů děti zde nemohou zůstat a chodit do školy. Cesta na Ukrajinu je pro ně cestou bez návratu. Manžel jenom čeká, až se budou muset kvůli pasům vrátit, do telefonu jí jasně řekl, že to bude její poslední cesta. Proto se obrátila na známého a ten jí poradil, že jediným řešením pro ni je požádat o azyl. Žádost o mezinárodní ochranu podala proto, že se bojí vrátit na Ukrajinu a nechce zde porušovat místní zákony. Na Ukrajinu se nevrátili proto, že se obávali jejího bývalého manžela, museli by tam být po celou dobu, než by byly vyřízeny doklady a museli by čekat, co se stane. Její manžel už nemá co ztratit, má mnoho dluhů a je odhodlaný ke všemu. Do telefonu jí řekl, že on sám se jí nedotkne, že má na to dost známých. Ona tomu věří, všichni vědí, že na zahradě pěstuje konopí, ale nikdo nic nedělá, včetně policie. Kdyby se vrátila na Ukrajinu, bylo by to hrozné, neumí si to ani představit, hlavně děti se ho panicky bojí. Své problémy se nepokusila řešit na Ukrajině, protože měla obavu, že by to pro ně všechny bylo riziko.

Dne 11. 7. 2011 vydal žalovaný rozhodnutí, kterými žádosti žalobců a jejich matky o mezinárodní ochranu zamítl. Proti těmto rozhodnutím podali žalobci i jejich matka žaloby, o kterých rozhodl zdejší soud tak, že rozhodnutí žalovaného zrušil, a to rozsudky sp. zn. 46 Az 6/2011, 46 Az 7/2011 a 46 Az 8/2011. Důvodem pro zrušení rozhodnutí žalovaného byl nedostatečně zjištěný skutkový stav, jelikož si žalovaný neopatřil dostatek informací o tom, zda se oběti domácího násilí mohou na Ukrajině domoci efektivní pomoci. Kasační stížnosti proti těmto rozhodnutím byly odmítnuty pro nepřijatelnost. Žalovaný následně doplnil spisový materiál o informace OECD Sociální instituce a genderový index (SIGI), o zprávu MZ USA o dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2012 a o informace MZV ČR ze dne 7. 6. 2013. Ze zpráv vyplynulo, že domácí násilí je na Ukrajině závažným problémem. Zákon sice vyžaduje, aby v každém větším městě byly provozovány útulky pro oběti domácího

násilí, v praxi se tak však neděje. Faktická implementace zákona o prevenci násilí v rodině je velmi problematická, jelikož odpovědné orgány (zejména policie a soudy) vykazují nízkou efektivitu a mnohdy nemají chuť nahlášené případy domácího násilí řešit. Lze se setkat s přesvědčováním obětí, že jde o čistě rodinnou záležitost. Vůči obětem zaujímají úřady často velmi nedůvěřivý postoj, podněty jsou někdy odmítány z ryze formálních důvodů, a pokud jsou řešeny, pak agresor často nebývá adekvátně potrestán. Na Ukrajině sice existují centra sociálních služeb a sociálně psychologické pomoci, nicméně se potýkají z mnoha problémy a opět narážejí při komunikaci s úřady na obdobné problémy jako oběti samotné. Rovněž jsou výrazně limitovány nedostatkem finančních prostředků.

Dne 27. 8. 2013 vydal žalovaný napadená rozhodnutí, kterými žádost žalobců o mezinárodní ochranu zamítl. V odůvodnění uvedl, že připouští, že jednání otce vykazuje znaky domácího násilí, ale oba žalobci (i jejich matka) nevyužili dostatečně možností ochrany ve své vlasti a nevyvinuli takovou snahu k zajištění své bezpečnosti na Ukrajině, jakou vyvinout mohli, místo toho vyvíjeli úsilí k opuštění země. Rovněž zdůraznil, že jelikož žalobci jsou již zletilí, nebudou muset získat souhlas od jejich otce při vyřizování potřebných dokladů na Ukrajině. Dále uvedl, že žalobci se po návratu na Ukrajinu mohou odstěhovat do jiné části země, kde jejich otec nežije.

Krajský soud v Praze na základě podané žaloby dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Podle ust. § 2 odst. 9 zákona o azylu se původcem pronásledování nebo vážné újmy (§ 14a) rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.

Podle § 14a zákona o azylu se udělí doplňková ochrana cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem nebo státu svého posledního trvalého bydliště.

Soud úvodem předesílá, že v dalším posouzení vychází z toho, že výpovědi obou žalobců a jejich matky jsou věrohodné, jednak pro to, že mezi nimi nezjistil žádné podstatné rozpory a jednak proto, že ani žalovaný jejich věrohodnost nezpochybňuje (srovnej rozhodnutí NSS sp. zn. 6 Azs 235/2004).

V projednávané věci soud nemá pochybnosti o tom, že žalobci byli na Ukrajině oběti dlouhodobého domácího násilí ze strany jejich otce, jak ostatně již konstatoval zdejší soud např. v rozhodnutí sp. zn. a 46 Az 8/2011, kde uvedl, že „*Jednání otce žalobkyně, které žalobkyně v průběhu celého správního řízení popisovala, a které bylo příčinou jejího odchodu*

za matkou, vykazuje znaky domácího násilí, které definoval ve svém rozsudku Nejvyšší správní soud sp. zn. 5 As 84/2008, a které může být za určitých okolností považováno za pronásledování podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Z tohoto rozsudku vyplývá, že obsah pojmu domácího násilí lze nejvýstižněji přirovnat k šikaně. Šikanování (ve vztahu dvou lidí) zahrnuje širokou škálu útoků proti důstojnosti a zdraví člověka - od verbálních útoků, urážek, zesměšňování, ponižování, vyhrožování různými újmami nebo násilím, přes ničení věcí, omezování pohybu, neustálou kontrolu, omezování kontaktů s rodinou a přáteli, až po fyzické napadání ve formě pohlavků, kopání, bití, vyhrožování nebo ohrožování zbraní, popřípadě použití zbraně. Jde vždy o jednání volné a úmyslné, resp. svévolné. Významným indikátorem domácího násilí je nerovné postavení mezi pachatelem a obětí. Pachatel má nad obětí zjevnou nebo i nevyslovenou či obětí nepřiznanou převahu. Postavení oběti je tak podřízené a odvozené od nároků, požadavků a hrozeb pachatele. Dalším znakem domácího násilí je opakovanost. Jeden pohlavek ještě neznamená, že se jedná o domácí násilí; pokud však již takových jednání bylo více i v minulosti, jejich četnost se zvyšuje, již nelze úvahu o možnosti domácího násilí přejít. U domácího násilí se jedná z pohledu oběti nejdříve o lidskou důstojnost, pak o osobní bezpečí a nakonec o život. Základní zvláštností domácího násilí je i to, že k takovým případům dochází zpravidla v soukromí, nejčastěji v soukromí společného obydlí. Na základě výše uvedeného lze shrnout, že domácím násilím se zpravidla označuje týrání a násilné jednání, odehrávající se mezi osobami blízkými, žijícími spolu ve společné domácnosti, kdy jedna násilná osoba získává a udržuje nad druhou moc a kontrolu. Z výše uvedeného vyplývá, že domácí násilí může v konkrétních případech naplňovat znaky pronásledování či nebezpečí vážné újmy, podle toho, zda je stát původu žadatele schopen a ochoten poskytnout ochranu proti tomuto jednání“.

Ve svých předchozích zrušovacích rozsudcích krajský soud žalovanému uložil doplnit spisový materiál tak, aby bylo možno posoudit, zda je země původu schopna a ochotna poskytnout žalobcům efektivní ochranu. Žalovaný v souladu se závěry soudu spisový materiál skutečně doplnil, nicméně se závěrem, který z něj vyvodil, soud souhlasit nemůže. Ze zpráv, jež si žalovaný opatřil, vyplynulo, že domácí násilí je na Ukrajině závažným problémem. Zákon sice vyžaduje, aby v každém větším městě byly provozovány útulky pro oběti domácího násilí, v praxi se tak však neděje. Faktická implementace zákona o prevenci násilí v rodině je velmi problematická, jelikož odpovědné orgány (zejména policie a soudy) vykazují nízkou efektivitu a mnohdy nemají chuť nahlášené případy domácího násilí řešit. Lze se setkat s přesvědčováním obětí, že jde o čistě rodinnou záležitost. Vůči obětem zaujímají úřady často velmi nedůvěřivý postoj, podněty jsou někdy odmítány z ryze formálních důvodů, a pokud jsou řešeny, pak agresor často nebývá adekvátně potrestán. Na Ukrajině sice existují centra sociálních služeb a sociálně psychologické pomoci, nicméně se potýkají z mnoha problémy a opět narážejí při komunikaci s úřady na obdobné problémy jako oběti samotné. Rovněž jsou výrazně limitovány nedostatkem finančních prostředků. Soud tak nemůže než konstatovat, že návrat na Ukrajinu by byl pro žalobce „ruskou ruletou“, jelikož nelze spoléhat na to, že v případě problémů pomoc ukrajinských orgánů vůbec přijde, natož že přijde včas a efektivně. Čísla o množství soudních ochranných zákazů, uváděná žalovaným, pak tento závěr pouze potvrzují, porovnají-li se s počtem udělených vykázaní ze společného obydlí v mnohem menší České republice, jak zcela případně učinili žalobci ve své replice na vyjádření žalovaného. Žalobci by tak v případě návratu na Ukrajinu čelili zcela odůvodněnému strachu po celou dobu svého pobytu, že se o nich jejich otec dozví a že jim ublíží. K tomu soud dodává, že vystavit oběti dlouhodobého domácího násilí takovému strachu pokládá za nelidské zacházení samo o sobě – není přitom rozhodné, zda následek, jehož se žalobci obávají, skutečně nastane, ale postačuje pouze skutečnost, že takový následek představuje reálný scénář, o čemž soud, s ohledem na výše uvedené, nemá nejmenší pochybnosti. Jako opodstatněný neshledal soud ani argument žalovaného, že žalobci a jejich matka nedostatečně využili prostředků ochrany ve své vlasti. Při hodnocení, zda žalobci

využili dostatečně prostředky vnitrostátní ochrany, je totiž nezbytné pohybovat se v „reálném“ světě, tedy nikoliv pouze odkázat na to, že v dané zemi existují určité instituce bez ohledu na to, zda jsou pro žalobce reálně dosažitelné. Z výpovědí žalobců a jejich matky je zjevné, že v podstatě neuspěli ani na policii ani v prostředí žalobcům nejbližším (ve škole). Skutečnost, že po několika neúspěších, kdy se setkali spíše s nezájmem a nedůvěrou (k nimž ještě přidejme rozvodové řízení matky žalobců) již rezignovali na další (spíše teoretické) možnosti, jako např. na podnět k ombudsmanovi. Z uvedeného pokládá soud postup nezletilých žalobců za zcela logický (zejména coby obětí dlouhodobého domácího násilí) a nepokládá za přijatelné přikládat jim k tíži jejich chování jako znak nedostatečné aktivity. Podle názoru soudu je nesporné, že oba žalobci a jejich matka učinili hned několik pokusů o zlepšení své situace, ovšem vždy bezvysledně.

Soud tak shrnuje, že v řízení bylo zjištěno, že oba žalobci mají odůvodněný strach z pronásledování v případě návratu na Ukrajinu, a že jsou tak naplněny předpoklady pro udělení minimálně doplňkové ochrany ve smyslu ustanovení § 14a zákona o azylu. Původcem pronásledování je sice soukromá osoba (otec žalobců), nicméně soud má za to, že pravděpodobnost, že by se domohli efektivní ochrany ze strany ukrajinských orgánů, není příliš vysoká. Navíc soud pokládá za nutné připomenout (v souladu s čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2013/32/EU, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany), že v mezidobí od vydání napadeného rozhodnutí došlo na Ukrajině k zásadním společenským změnám, a to zejména v Doněcké oblasti, ve které žalobci bydleli před svým odjezdem. Tyto události, které jsou obecně známy, pak nepochybně mají na výše zmiňované problémy s organizací a orgány, které mají pomáhat obětem domácího násilí, negativní vliv jak z hlediska personálních, organizačních tak i finančních možností, a proto možnost domoci se efektivní ochrany je v současnosti nesporně podstatně nižší, než byla za mírového stavu, který panoval v době rozhodování žalovaného. Bude tedy na žalovaném, aby v posuzovaném případě posoudil znovu i otázku, zda žalobci ad a) a ad b) nesplňují také důvody pro udělení azylu podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu. S ohledem na uvedené se již soud nezabýval otázkou tzv. humanitárního azylu (dle §14 zákona o azylu), jelikož tato forma ochrany ve smyslu zákona o azylu je pouze podpůrná a uplatňuje se pouze tehdy, nejsou-li dány podmínky k postupu podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu.

Jelikož napadené rozhodnutí v soudním přezkumu neobstálo, postupoval soud podle § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. a napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. V dalším řízení projedná žalovaný věc znovu v souladu se závěry soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobci nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť jim v souvislosti s tímto řízením žádné náklady řízení nevznikly; žalovaný správní orgán pak neměl ve věci úspěch.

Ve výroku pod bodem III. soud přiznal ustanovené zástupkyni žalobců odměnu ve výši 25.020,- Kč dle vyúčtování zástupkyně. Jedná se o odměnu za devět úkonů právní služby ve výši 22.320,- Kč, tj. za úkon 2.480,- Kč (80 % z tarifní hodnoty úkonu 3.100,- Kč), v daném případě 2x převzetí a příprava zastoupení, 2x sepsání doplnění žaloby, 2x porada s klientem, 2x sepsání repliky žalobce a účast při jednání dle § 11 odst. 1 písm. b), c), d) g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a z částky 2.700,- Kč, což je paušální náhrada hotových výdajů (za jeden úkon právní služby po 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Odměna bude ustanovené zástupkyni vyplacena z účtu Krajského soudu v Praze v přiměřené (soudem stanovené) lhůtě.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze 31. srpna 2015

JUDr. Dalila Marečková, v. r.
samosoudkyně

Za správnost:
Božena Kouřimová